

ความพึงพอใจของประชาชนต่อการแก้ไขปัญหาความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ Satisfaction of People towards Unrest Resolution in the Southern Border Provinces

มนตรี เกตมีมูล*

Montre Koedmeemul

สำนักวิจัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ กรุงเทพมหานคร 10240

National Institute of Development Administration, Bangkok 10240 Thailand

*Corresponding author E-mail: mon_teta@hotmail.com

(Received: May 27 2019.; Revised : July 15 2019.; Accepted : July 29 2019)

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจและปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจของประชาชนในการแก้ไขปัญหาความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ การศึกษาใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจด้วยตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างของการศึกษา คือ ประชาชนที่พักอาศัยอยู่ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ 3 จังหวัด ได้แก่ ยะลา ปัตตานี นราธิวาส และในพื้นที่อีก 4 อำเภอของจังหวัดสงขลา ได้แก่ จะนะ เทพา นาทวี และสะบ้าย้อย รวมจำนวนตัวอย่างทั้งสิ้น 4,500 คน การสุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มแบบบังเอิญ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อการแก้ไขปัญหาทุกด้านในระดับมาก ปัจจัยลักษณะภูมิหลังทางด้านประชากรที่มีผลต่อความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างในการแก้ไขปัญหา ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา และศาสนา และปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจและสังคม ที่มีผลต่อความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างในการแก้ไขปัญหา ได้แก่ อาชีพ ตำแหน่งหน้าที่ทางสังคม เหตุผลของการพักอาศัยอยู่ในพื้นที่ และระยะเวลาที่พักอาศัยอยู่ในพื้นที่ ข้อเสนอแนะในการวิจัย คือ 1) หน่วยงานภาครัฐควรเพิ่มโอกาสในการพูดคุยเพื่อสร้างความเข้าใจและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับประชาชนในพื้นที่ 2) ควรให้การสนับสนุนวิสาหกิจชุมชนและอุตสาหกรรมในท้องถิ่นเพื่อสร้างงานและรายได้ให้แก่คนในชุมชน และ 3) ควรสร้างโอกาสทางการศึกษาให้แก่กลุ่มวัยรุ่นและเยาวชนที่เป็นมุสลิม เพื่อให้มีความรู้ทักษะที่เหมาะสมเพียงพอสำหรับการประกอบอาชีพ และเพื่อให้สามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ได้

คำสำคัญ : ความพึงพอใจ, ประชาชน, การแก้ไขปัญหา, จังหวัดชายแดนภาคใต้

Abstract

The objectives of this research were to study the factors which affected satisfaction of people towards unrest resolution in the southern border province. Four thousand five hundred people (4,500 participants) who lived in 3 provinces, namely Yala, Pattani, Narathiwat and 4 District of Songkhla, namely Chana, Thepha, Na Thawi and Saba Yoi were selected as a sample group by accidental sampling method. A questionnaire was used to gather data. Mean, standard deviation, t-test and F-test were employed to analyze the data. The results indicated that the satisfaction of people towards unrest resolution in the southern border province was at high level in every aspects. Factors affected satisfaction of people were: gender, education level, religion, occupation, social duties, reasons for living and period of residence. Based on the major findings, it was recommended that the government agencies should 1) enhance the discussion about unrest resolution, 2) support enterprises and local industries in the community and 3) create educational opportunities for Muslim teens and youth.

Keywords : satisfaction, people, resolution, southern Border Provinces

บทนำ

การแก้ไขปัญหาความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ นับเป็นนโยบายเสริมสร้างความมั่นคงที่เป็นแกนหลักของชาติ (สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ, 2558) เนื่องจากปัญหาความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นมาอย่างยาวนานหลายทศวรรษ นับตั้งแต่ปี พ.ศ.2547 จนถึงปัจจุบัน ทำให้มีผู้ได้รับผลกระทบจำนวนมาก พัฒนาการของปัญหามีความซับซ้อน ละเอียดอ่อน และมีความเชื่อมโยงกันหลายมิติ สาเหตุหลักของปัญหา คือ เรื่อง อัตลักษณ์ชาติพันธุ์ การต่อสู้ใช้ความรุนแรงเป็นผลมาจากคนกลุ่มหนึ่งที่มีอุดมการณ์ต้องการแบ่งแยกดินแดน ได้นำเงื่อนไขทางอัตลักษณ์มาขยายผลในการใช้ความรุนแรง ทำให้เกิดบรรยากาศความกลัว ความไม่ไว้วางใจกันระหว่างรัฐกับประชาชน และประชาชนกับประชาชน (บุญเอื้อ บุญฤทธิ์, 2556) นอกจากนี้ ได้ปรากฏปัญหาใหม่ที่มีแนวโน้มเพิ่มความรุนแรงมากขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ คือ ปัญหายาเสพติดโดยเฉพาะในกลุ่มเยาวชนที่เห็นต่างจากรัฐ มักจะถูกชักจูงให้เข้ามามีส่วนร่วมในการเคลื่อนไหวที่สอดคล้องกับอุดมการณ์ของผู้ก่อความไม่สงบ (กัมปนาท นาดามัน, 2556)

จากปัญหาดังกล่าว รัฐบาลได้น้อมนำเอายุทธศาสตร์พระราชทาน “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” และ “ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” รวมทั้งการดำเนินการตามแนวทางการแก้ไขปัญหาโดยสันติวิธี เพื่อนำไปสู่วิสัยทัศน์ “มุ่งให้จังหวัดชายแดนภาคใต้มีความปลอดภัยปราศจากเงื่อนไขการใช้ความรุนแรง มีสภาวะแวดล้อมที่เอื้อต่อการแสวงหาทางออกจากความขัดแย้งโดยสันติ ทุกภาคส่วนมีความเข้าใจ ไว้วางใจ และมีส่วนร่วมในกระบวนการเสริมสร้างสันติภาพ” จึงได้กำหนดนโยบายการบริหารและการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ และแผนปฏิบัติการแก้ไขปัญหาและพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. 2558 - 2560 เพื่อดำเนินงานภายใต้โครงสร้างกลไกการบริหารจัดการ 3 ระดับ คือ ระดับนโยบาย ซึ่งมีหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) เป็นผู้รับผิดชอบสูงสุด โดยมีสภาความมั่นคงแห่งชาติ/สมช. เป็นผู้ให้คำปรึกษา ระดับการแปลงนโยบายไปสู่การปฏิบัติ มีการจัดตั้ง “คณะกรรมการขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้” โดยมีรองผู้บัญชาการทหารบก เป็นประธานคณะทำงานฯ รับผิดชอบการขับเคลื่อนงานให้มีเอกภาพ และมีประสิทธิภาพร่วมกับกลไกที่มีอยู่ และระดับปฏิบัติการ กำหนดให้กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร (กอ.รมน.) เป็นผู้รับผิดชอบหลักในระดับพื้นที่ โดยได้แบ่งกลุ่มภารกิจการปฏิบัติงานออกเป็น 7 กลุ่มภารกิจ ดังนี้

- 1) กลุ่มงานรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
- 2) กลุ่มงานอำนวยความสะดวกและเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบ
- 3) กลุ่มงานสร้างความเข้าใจในและต่างประเทศ และเรื่องสิทธิมนุษยชน
- 4) กลุ่มงานการศึกษา ศาสนา และศิลปวัฒนธรรม
- 5) กลุ่มงานพัฒนาตามศักยภาพของพื้นที่ และคุณภาพชีวิตประชาชน
- 6) กลุ่มงานเพิ่มประสิทธิภาพภาครัฐและการขับเคลื่อนนโยบายฯ
- 7) กลุ่มงานแสวงหาทางออกจากความขัดแย้งโดยสันติวิธี

การดำเนินการแก้ไขปัญหาความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ที่ผ่านมา นั้น นอกจากจะให้ความสำคัญกับมิติด้านความมั่นคงแล้ว รัฐบาลยังได้พยายามแก้ไขปัญหาในมิติด้านการพัฒนาภายในพื้นที่ ซึ่งเป็นกลยุทธ์สำคัญในการแก้ไขปัญหาระยะยาวอย่างยั่งยืน โดยการจัดทำโครงการพัฒนาด้านต่างๆ เช่น โครงการเมืองต้นแบบ “สามเหลี่ยม มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” ซึ่งเป็นการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยนำมิติด้านเศรษฐกิจมาเป็นแนวทางหลักนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงแบบครบวงจร มุ่งเป้าการพัฒนาเศรษฐกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้และเศรษฐกิจของประเทศอย่างเต็มรูปแบบ เพื่อให้เกิดผลต่อเนื่องไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตให้กับประชาชนในพื้นที่อย่างเท่าเทียมกัน

เพื่อให้ทราบถึงผลลัพธ์ที่แท้จริงของการดำเนินการตามนโยบายดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงเห็นสมควรที่จะทำการศึกษา เพื่อให้ทราบถึงความพึงพอใจของประชาชน ที่มีต่อการแก้ไขปัญหาความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่ดำเนินการโดยหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาใช้ประโยชน์ในการเสนอแนะแนวทางแก้ไข ปรับปรุง การดำเนินการของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การปฏิบัติงานแก้ไขปัญหาความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ประสบผลสำเร็จ นำไปสู่การมีสันติภาพอย่างยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจของประชาชนในการแก้ไขปัญหาความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจของประชาชนในการแก้ไขปัญหาความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

ขอบเขตของการศึกษา

ขอบเขตด้านประชากรและพื้นที่ ประชากรและพื้นที่ในการศึกษา คือ ประชาชนสัญชาติไทยที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป ที่พักอาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้แก่ นราธิวาส ปัตตานี ยะลา และในเขตพื้นที่ 4 อำเภอของจังหวัดสงขลา คือ จะนะ เทพา นาทวี และสะบ้าย้อย จำนวนทั้งสิ้น 2,352,812 คน (กรมการปกครอง, 2561)

ขอบเขตด้านเนื้อหา ประกอบด้วยการศึกษาเกี่ยวกับลักษณะภูมิหลังทางด้านประชากร เศรษฐกิจและสังคม ของประชาชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง การศึกษาระดับความพึงพอใจและปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจในการแก้ไขปัญหาความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่ดำเนินการโดยหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง โดยครอบคลุมมิติด้านความมั่นคงและมิติด้านการพัฒนา 7 กลุ่มภารกิจ ได้แก่ 1) กลุ่มงานรักษาความปลอดภัยชีวิตและทรัพย์สิน 2) กลุ่มงานอำนวยความสะดวกและเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบ 3) กลุ่มงานสร้างความเข้าใจในและต่างประเทศและเรื่องสิทธิมนุษยชน 4) กลุ่มงานการศึกษา ศาสนา และศิลปวัฒนธรรม 5) กลุ่มงานพัฒนาตามศักยภาพของพื้นที่ และคุณภาพชีวิตประชาชน 6) กลุ่มงานเพิ่มประสิทธิภาพภาครัฐและการขับเคลื่อนนโยบาย และ 7) กลุ่มงานแสวงหาทางออกจากความขัดแย้งโดยสันติวิธี

วิธีการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม เนื้อหาในแบบสอบถามประกอบด้วยประเด็นคำถามเกี่ยวกับ ลักษณะภูมิหลังทางด้านประชากร และความพึงพอใจที่มีต่อการแก้ไขปัญหาความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ จำแนกตามกลุ่มภารกิจด้านความมั่นคงและมิติด้านการพัฒนาที่ดำเนินการโดยหน่วยงานภาครัฐ ทั้ง 7 กลุ่ม สำหรับข้อคำถามที่เกี่ยวกับการสำรวจความพึงพอใจที่มีต่อการแก้ไขปัญหาความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability) ของข้อคำถามที่ใช้ โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha Coefficient Reliability) ตามสูตรการคำนวณสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ซึ่งผลการทดสอบ พบว่าค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของแบบสอบถามชุดนี้มีค่าเท่ากับ 0.985 ซึ่งนับว่ามีความเชื่อถือได้อยู่ในเกณฑ์สูง

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ คือ ประชาชนที่พักอาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้แก่ ยะลา ปัตตานี นราธิวาส และใน 4 อำเภอ ของจังหวัดสงขลา คือ จะนะ เทพา นาทวี และสะบ้าย้อย จำนวนทั้งสิ้น 2,352,812 คน (กรมการ

ปกครอง, 2561) ดังนั้นผู้วิจัยจึงใช้ตัวเลขจำนวนดังกล่าวเป็นกรอบในการสุ่มตัวอย่าง และกำหนดจำนวนตัวอย่างในการวิจัยรวมทั้งสิ้น 4,500 คน ซึ่งอยู่ในระดับความเชื่อมั่น 95% (Taro Yamane, 1973) ทั้งนี้ จากปัญหาเกี่ยวกับความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของพนักงานเก็บข้อมูลภาคสนาม การสุ่มตัวอย่างจึงใช้วิธีการสุ่มแบบบังเอิญ (Accidental sampling)

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลจากการสำรวจได้ถูกนำมาวิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อทราบถึงระดับความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่าง ที่มีต่อการแก้ไขปัญหาความไม่สงบตามกลุ่มภารกิจทั้ง 7 กลุ่ม และใช้สถิติวิเคราะห์ความแปรปรวน analysis of variance (ANOVA) เพื่อวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่อาจมีผลต่อความพึงพอใจในการแก้ไขปัญหาความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ของกลุ่มตัวอย่าง ที่ระดับนัยสำคัญ .05

นิยามศัพท์ปฏิบัติการ

ความพึงพอใจในการแก้ไขปัญหาความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ หมายถึง ระดับความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการดำเนินการเพื่อแก้ไขปัญหาความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งดำเนินการโดยหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง

การแก้ไขปัญหาความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ หมายถึง การดำเนินการของหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องในการแก้ไขปัญหาความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ตามกลุ่มภารกิจ 7 กลุ่ม ได้แก่ 1) กลุ่มงานรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน 2) กลุ่มงานอำนวยความสะดวกและเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบ 3) กลุ่มงานสร้างความเข้าใจในและต่างประเทศและเรื่องสิทธิมนุษยชน 4) กลุ่มงานการศึกษา ศาสนา และศิลปวัฒนธรรม 5) กลุ่มงานพัฒนาตามศักยภาพของพื้นที่ และคุณภาพชีวิตประชาชน 6) กลุ่มงานเพิ่มประสิทธิภาพภาครัฐและการขับเคลื่อนนโยบายฯ และ 7) กลุ่มงานแสวงหาทางออกจากความขัดแย้งโดยสันติวิธี

การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัญหาความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า ส่วนใหญ่เป็นการศึกษาเกี่ยวกับสาเหตุและผลกระทบของเหตุการณ์ความไม่สงบที่มีต่อภาคส่วนต่างๆ ในพื้นที่ อาทิ เช่น งานวิจัยของบุญเอื้อ บุญฤทธิ์ ที่พบว่า สาเหตุของการก่อความไม่สงบมาจากความแตกต่างทางด้านอัตลักษณ์ของคนในพื้นที่ แรงงูใจจากประวัติศาสตร์ความเป็นมาซึ่งขาดการเหลียวแล และไม่ได้รับความยุติธรรมจากเจ้าหน้าที่รัฐ

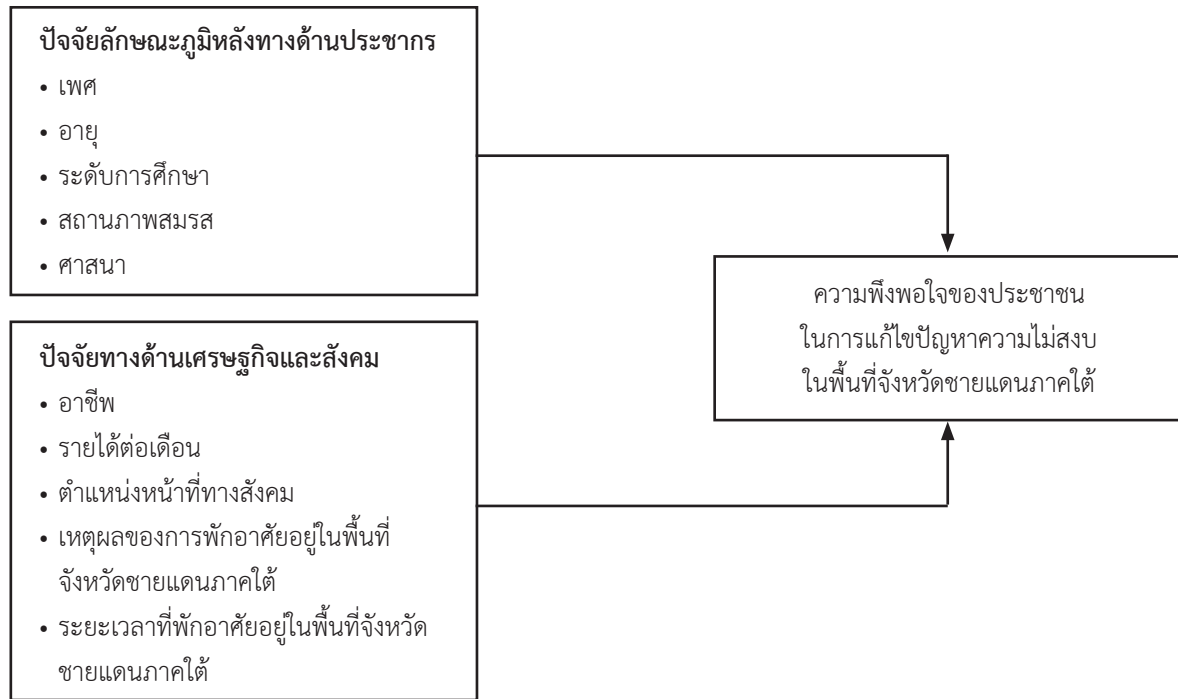

การดำเนินนโยบายบางอย่างของภาครัฐที่ขัดต่อวิถีชีวิตของคนในพื้นที่ (บุญเอื้อ บุญฤทธิ์, 2556) งานวิจัยของนิภาพรรณ เจนสันติกุล ที่พบว่า สาเหตุของความรุนแรงในพื้นที่ที่เป็นผลมาจากความแตกต่างและความไม่เข้าใจทางด้านประวัติศาสตร์ การเมืองการปกครอง วัฒนธรรม ภาษา ศาสนา และการศึกษา ของเจ้าหน้าที่หน่วยงานภาครัฐที่มีต่อประชาชนในพื้นที่ (นิภาพรรณ เจนสันติกุล, 2556) งานวิจัยของกัมปนาท นาดามัน ที่พบว่า สาเหตุของความไม่สงบมาจากความไม่เข้าใจชุมชน และการเลือกปฏิบัติของเจ้าหน้าที่รัฐ การขาดการศึกษาและปัญหาเกี่ยวกับยาเสพติดที่กำลังระบาดในกลุ่มเยาวชนในพื้นที่ (กัมปนาท นาดามัน, 2556) ในขณะที่ นักวิชาการชาวต่างประเทศ อาทิ เช่น Aurel Croissant และ Gary Lafree ที่ศึกษาสาเหตุของการก่อความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทย และพบผลการศึกษาในทำนองเดียวกันว่า สาเหตุของการก่อความไม่สงบมาจากความแตกต่างทางด้านอัตลักษณ์ของคนในพื้นที่ ความแตกต่างทางเชื้อชาติ ศาสนา ความเหลื่อมล้ำทางด้านเศรษฐกิจและสังคมระหว่างพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้กับพื้นที่ส่วนอื่นของประเทศ (Croissant, A., 2005) และ (LaFree, G. et al., 2006) สำหรับงานวิจัยอีกส่วนหนึ่งที่ศึกษาถึงผลกระทบของการก่อความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ อาทิ เช่น งานวิจัยของฮาฟิสสา สา ที่พบว่า เหตุการณ์ความรุนแรงในพื้นที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของครอบครัวผู้ประสบปัญหา มีการสูญเสียผู้นำครอบครัว ทำให้ผู้หญิงต้องเปลี่ยนบทบาทมาเป็นผู้นำครอบครัวและหารายได้ เกิดปัญหาทางเศรษฐกิจและการทำหน้าที่ในการเลี้ยงดูบุตร (ฮาฟิสสา สา, 2553) งานวิจัยของ อภิรัฐ บุญศิริ ที่พบว่า เหตุการณ์ความไม่สงบมีผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจต่อครอบครัว ทำให้การออกไปประกอบอาชีพเกิดความยากลำบาก ประสบปัญหารายได้ไม่เพียงพอกับรายจ่าย กิจกรรมภายในครอบครัวรวมถึงกิจกรรมทางด้านสังคม วัฒนธรรม และศาสนา ต้องมีการปรับเปลี่ยนเวลาให้เหมาะสมกับความปลอดภัย ในขณะที่ผลกระทบทางด้านจิตใจทำให้เกิดความหวาดกลัวและหวาดระแวง วิตกกังวลในเรื่องความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน (อภิรัฐ บุญศิริ, 2559) นอกจากการศึกษาถึงผลกระทบที่มีต่อวิถีชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชนแล้ว ยังมีงานวิจัยอีกบางส่วนที่ศึกษาถึงผลกระทบของเหตุการณ์ความไม่สงบที่มีต่อภาคส่วนอื่นๆ ในชุมชนด้วย อาทิเช่น งานวิจัยของบายฮียะ เจ๊ะเต๊ะ ที่พบว่า ปัญหาความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ส่งผลกระทบต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่เทศบาลตำบลตันหยง อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี ในด้านขวัญและกำลังใจ ด้านความปลอดภัยในการปฏิบัติงาน และด้านการบริหารจัดการตามภารกิจต่างๆ ของเทศบาล โดยทำให้เจ้าหน้าที่หมดขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน และประชาชนไม่ให้ความร่วมมือในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ของเทศบาล เนื่องจากต้องคำนึงถึงความปลอดภัยของตนเอง (บายฮียะ

เจ๊ะเต๊ะ, 2558) งานวิจัยของอภิมณีนี ลียาชัย ที่พบว่า เหตุการณ์ความไม่สงบส่งผลกระทบต่อการประกอบธุรกิจโรงแรมขนาดเล็กในอำเภอเมือง จังหวัดยะลา โดยทำให้โรงแรมต้องลดราคาห้องพักเพื่อจูงใจให้นักท่องเที่ยวมาเข้าพักมากขึ้น ส่งผลให้รายได้ลดลง (อภิมณีนี ลียาชัย, 2556) งานวิจัยของสมบุรณ์ บุญฤทธิ์ ที่พบว่าเหตุการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ส่งผลกระทบต่อการศึกษาของพระภิกษุ สามเณร ในด้านวิธีการดำรงชีวิต ด้านการประกอบพิธีกรรมทางศาสนา ด้านการเผยแผ่หลักคำสอนของพระพุทธศาสนา และด้านการสังคมสงเคราะห์ต่างๆ โดยต้องมีการปรับเปลี่ยนเวลาสำหรับการปฏิบัติศาสนกิจ และการทำกิจกรรมต่างๆ ทางพุทธศาสนา เพื่อให้มีความปลอดภัยมากขึ้น (สมบุรณ์ บุญฤทธิ์, 2549) สำหรับงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับทัศนคติหรือความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า มีการศึกษาอยู่บ้าง อาทิเช่น งานวิจัยของนริศร เข้มขัน ที่ศึกษาเกี่ยวกับความพึงพอใจของประชาชนในพื้นที่ต่อบทบาทของทหารในการแก้ไขปัญหาความไม่สงบในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดยะลา และพบว่า เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ และภาษาที่ใช้ มีผลต่อความพึงพอใจในบทบาทของทหารในการแก้ไขปัญหาความไม่สงบในพื้นที่ (นริศร เข้มขัน, 2549) งานวิจัยของพินันท์ จารง ที่ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพของการนำสันติสุขกลับคืนสู่พื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ และพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพของการนำสันติสุขกลับคืนสู่พื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้แก่ การศึกษา ภาษา ศาสนา การเสริมสร้างความเข้มแข็งของหมู่บ้านหรือชุมชน การมีส่วนร่วมของคนในพื้นที่ และการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ (พินันท์ จารง, 2558) งานวิจัยของอับดุลคอเล็ด เจะเต๊ะ ที่ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจของประชาชนต่อการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่รัฐในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ และพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจของประชาชน ได้แก่ การสร้างความยุติธรรม การสร้างความเท่าเทียมในมิติต่างๆ บนพื้นฐานของความเสมอภาคในการปฏิบัติต่อประชาชน และความรู้ ความเข้าใจถึงการมีอัตลักษณ์และวิถีชีวิตที่แตกต่างของประชาชนในพื้นที่ (อับดุลคอเล็ด เจะเต๊ะ, 2560)

กรอบแนวคิดในการศึกษา

จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง และจากวัตถุประสงค์ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาถึงการมีผลของปัจจัยลักษณะภูมิหลังทางด้านประชากร และปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจและสังคม ต่อความพึงพอใจในการแก้ไขปัญหาความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยกำหนดกรอบแนวคิดดังนี้

สมมติฐานของการศึกษา

จากกรอบแนวคิดในการศึกษาผู้วิจัยได้กำหนดสมมติฐานในการศึกษาดังนี้

สมมติฐานที่ 1 : เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส และศาสนา มีผลต่อความแตกต่างของระดับความพึงพอใจในการแก้ไขปัญหาความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ของประชาชน

สมมติฐานที่ 2 : อาชีพ รายได้ต่อเดือน ตำแหน่งหน้าที่ทางสังคม เหตุผลของการพักอาศัยอยู่ในพื้นที่ และระยะเวลาของ

การพักอาศัยอยู่ในพื้นที่ มีผลต่อความแตกต่างของระดับความพึงพอใจในการแก้ไขปัญหาความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ของประชาชน

ผลการวิจัย

ผลการศึกษามีดังต่อไปนี้

1. ระดับความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างต่อการแก้ไขปัญหาความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ผลการศึกษาโดยสรุปมีดังต่อไปนี้

ตารางที่ 1 คะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อการแก้ไขปัญหาความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ จำแนกตามกลุ่มภารกิจในการแก้ไขปัญหา

ภารกิจ	คะแนนต่ำสุด	คะแนนสูงสุด	คะแนนเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ความหมาย
ด้านการรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน	1.00	5.00	3.53	0.70	มาก
ด้านการอำนวยความสะดวกและเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบ	1.00	5.00	3.54	0.76	มาก
ด้านการสร้างความเข้าใจทั้งในและต่างประเทศ และเรื่องสิทธิมนุษยชน	1.00	5.00	3.54	0.74	มาก
ด้านการศึกษา ศาสนา และศิลปวัฒนธรรม	1.00	5.00	3.63	0.73	มาก
ด้านงานพัฒนาตามศักยภาพของพื้นที่และคุณภาพชีวิตของประชาชน	1.00	5.00	3.58	0.70	มาก
ด้านการเพิ่มประสิทธิภาพภาครัฐและการขับเคลื่อนนโยบายฯ	1.00	5.00	3.58	0.73	มาก
ด้านการแสวงหาทางออกจากความขัดแย้งโดยสันติวิธี	1.00	5.00	3.57	0.82	มาก
รวม	1.00	5.00	3.57	0.66	มาก

ในภาพรวมพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจการแก้ไข ปัญหาในระดับมาก คะแนนเฉลี่ยของระดับความพึงพอใจเท่ากับ 3.57 เมื่อพิจารณาจำแนกตามกลุ่มภารกิจในการแก้ไขปัญหาพบว่า ตัวอย่างพึงพอใจการแก้ไขปัญหาด้านการศึกษา ศาสนา และศิลปวัฒนธรรม มากที่สุด คะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจเท่ากับ 3.63 รองลงมา คือ ด้านงานพัฒนาตามศักยภาพของพื้นที่ คะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจ เท่ากับ 3.58 และด้านการเพิ่มประสิทธิภาพภาครัฐและการขับเคลื่อน นโยบายฯ คะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจเท่ากับ 3.58 ในขณะที่ด้าน

การรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน เป็นด้านที่กลุ่มตัวอย่าง มีความพึงพอใจน้อยที่สุด คะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจเท่ากับ 3.53

2. การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจในการแก้ไข ปัญหาความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ของประชาชน ผลการศึกษาโดยสรุปมีดังต่อไปนี้

การทดสอบสมมติฐานที่ 1 : เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส และศาสนา มีผลต่อความแตกต่างของระดับ ความพึงพอใจในการแก้ไขปัญหาคความไม่สงบในพื้นที่จังหวัด ชายแดนภาคใต้ของประชาชน

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความพึงพอใจต่อการแก้ไขปัญหาคความไม่สงบในพื้นที่

จังหวัดชายแดนภาคใต้ของตัวอย่าง จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส และศาสนา

ลักษณะภูมิหลังทางด้านประชากร	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน		
เพศ				t =-2.687	Sig. =0.007*
ชาย	2,218	3.54	0.68		
หญิง	2,282	3.60	0.65		
อายุ				F =1.934	Sig. =0.145
ไม่เกิน 25 ปี	1,313	3.54	0.66		
อายุ 26 – 40 ปี	1,993	3.58	0.65		
มากกว่า 40 ปี ขึ้นไป	1,194	3.58	0.69		
ระดับการศึกษา				F =10.596	Sig.=0.000*
ประถมศึกษา**	627	3.71	0.63		
มัธยมศึกษา**	1,610	3.53	0.67		
ปวช./ปวส.**	607	3.59	0.62		
ปริญญาตรีหรือสูงกว่า**	1,656	3.52	0.67		
สถานภาพสมรส				F =0.918	Sig. =0.399
โสด	1,804	3.55	0.66		
สมรส	2,408	3.58	0.66		
หม้าย/หย่าร้าง	288	3.58	0.70		
ศาสนา				F =4.583	Sig. =0.010*
พุทธ	661	3.65	0.69		
อิสลาม	3,839	3.36	0.66		

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** มีความแตกต่างเป็นรายคู่ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

ปัจจัยลักษณะภูมิหลังทางด้านประชากรที่มีผลทำให้ ความพึงพอใจในการแก้ไขปัญหาคความไม่สงบในพื้นที่จังหวัด ชายแดนภาคใต้ของกลุ่มตัวอย่าง มีมากหรือน้อยแตกต่างกัน ได้แก่ ปัจจัยเกี่ยวกับเพศ ระดับการศึกษา และศาสนา ซึ่งเมื่อทดสอบ ความแตกต่างของระดับความพึงพอใจในการแก้ไขปัญหาคเป็นรายคู่ ด้วยวิธีของ Scheffe' พบว่า ตัวแปรเกี่ยวกับระดับการศึกษา มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จำนวน 3 คู่ ได้แก่

ตัวอย่างที่สำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษา มีความพึงพอใจ ในการแก้ไขปัญหามากกว่าตัวอย่างที่สำเร็จการศึกษาระดับ มัธยมศึกษา ระดับ ปวช./ปวส. และระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่า

การทดสอบสมมติฐานที่ 2 : อาชีพ รายได้ต่อเดือน ตำแหน่งหน้าที่ทางสังคม เหตุผลของการพักอาศัยอยู่ในพื้นที่ และ ระยะเวลาของการพักอาศัยอยู่ในพื้นที่ มีผลต่อความแตกต่างของ ระดับความพึงพอใจในการแก้ไขปัญหาคความไม่สงบในพื้นที่จังหวัด ชายแดนภาคใต้ของประชาชน

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจต่อการแก้ไขปัญหาความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ของตัวอย่าง จำแนกตามอาชีพ รายได้ต่อเดือน ตำแหน่งหน้าที่ทางสังคม เหตุผลของการพักอาศัยอยู่ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ และระยะเวลาที่พักอาศัยอยู่ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคม	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน		
อาชีพ				F =3.452	Sig. =0.004*
นักเรียน/นักศึกษา/ว่างงาน	1,045	3.59	0.66		
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	1,060	3.55	0.65		
พนักงานบริษัท/ลูกจ้างเอกชน	276	3.53	0.64		
ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว**	807	3.51	0.73		
รับจ้างทั่วไป	719	3.60	0.67		
เกษตรกร**	593	3.63	0.59		
รายได้ต่อเดือน				F =1.361	Sig. =0.257
ไม่เกิน 5,000 บาท	1,144	3.55	0.63		
5,001-10,000 บาท	1,637	3.57	0.63		
มากกว่า 10,000 บาท ขึ้นไป	1,719	3.59	0.71		
ตำแหน่งหน้าที่ทางสังคม				F = 4.093	Sig. =0.001*
ผู้นำกลุ่มสตรี	236	3.64	0.68		
ผู้นำชุมชน/ท้องถิ่น	125	3.70	0.60		
ผู้นำกลุ่มเยาวชน	233	3.50	0.68		
ผู้นำศาสนา	69	3.69	0.81		
ผู้นำกลุ่มอาชีพ	58	3.80	0.62		
ไม่มีตำแหน่งใดๆ	3,779	3.56	0.66		
เหตุผลของการพักอาศัยอยู่ในพื้นที่				F =12.206	Sig. =0.000*
ถิ่นกำเนิด**	3,911	3.64	0.73		
มาประกอบอาชีพ**	222	3.55	0.76		
มาศึกษาเล่าเรียน**	109	3.58	0.64		
ติดตามครอบครัวมา**	258	3.33	0.80		
ระยะเวลาที่พักอาศัยอยู่ในพื้นที่				F =13.815	Sig. =0.000*
ไม่เกิน 5 ปี**	129	3.37	0.82		
6 – 10 ปี**	150	3.37	0.84		
มากกว่า 10 ปี ขึ้นไป**	4,221	3.58	0.65		

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ** มีความแตกต่างเป็นรายคู่ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจและสังคมที่มีผลทำให้ความพึงพอใจในการแก้ไขปัญหาความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ของกลุ่มตัวอย่าง มีมากหรือน้อยแตกต่างกัน ได้แก่ ปัจจัยเกี่ยวกับ อาชีพ ตำแหน่งหน้าที่ทางสังคม เหตุผลของการพักอาศัยอยู่ในพื้นที่ และระยะเวลาที่พักอาศัยอยู่ในพื้นที่ ซึ่งเมื่อทดสอบความแตกต่างของระดับความพึงพอใจในการแก้ไขปัญหาเป็นรายคู่ด้วยวิธีของ Scheffe' พบว่า ตัวแปรเกี่ยวกับอาชีพ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จำนวน 1 คู่ ได้แก่ ตัวอย่างที่ประกอบอาชีพเกษตรกร มีความพึงพอใจในการแก้ไขปัญหามากกว่าตัวอย่างที่ประกอบอาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว ตัวแปรเกี่ยวกับเหตุผลของ

การพักอาศัยอยู่ในพื้นที่ พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จำนวน 3 คู่ ได้แก่ ตัวอย่างที่มีถิ่นกำเนิดในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีความพึงพอใจในการแก้ไขปัญหามากกว่าตัวอย่างที่มาอาศัยอยู่เพื่อประกอบอาชีพ เพื่อการศึกษาเล่าเรียน และเนื่องจากติดตามครอบครัวมา ตัวแปรเกี่ยวกับระยะเวลาที่พักอาศัยอยู่ในพื้นที่ พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จำนวน 2 คู่ ได้แก่ ตัวอย่างที่พักอาศัยอยู่ในพื้นที่มาแล้วมากกว่า 10 ปี มีความพึงพอใจในการแก้ไขปัญหามากกว่าตัวอย่างที่พักอาศัยอยู่ในช่วงระหว่าง 6-10 ปี และอาศัยอยู่ไม่เกิน 5 ปี

สรุปและอภิปรายผล

การศึกษาเรื่อง “ความพึงพอใจของประชาชนต่อการแก้ไขปัญหาความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจและปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจของประชาชนในการแก้ไขปัญหาความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อการแก้ไขปัญหาทุกด้านในระดับมาก ปัจจัยลักษณะภูมิหลังทางด้านประชากรที่มีผลต่อความพึงพอใจในการแก้ไขปัญหา ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา และศาสนา ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจและสังคม ที่มีผลต่อความพึงพอใจในการแก้ไขปัญหา ได้แก่ อาชีพ ตำแหน่งหน้าที่ทางสังคม เหตุผลของการพักอาศัยอยู่ในพื้นที่ และระยะเวลาที่พักอาศัยอยู่ในพื้นที่ โดยพบว่า ตัวอย่างเพศหญิงมีความพึงพอใจในการแก้ไขปัญหามากกว่าเพศชาย ตัวอย่างที่สำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษา มีความพึงพอใจในการแก้ไขปัญหา มากกว่าตัวอย่างที่สำเร็จการศึกษาระดับอื่น และตัวอย่างที่นับถือศาสนาพุทธมีความพึงพอใจในการแก้ไขปัญหา มากกว่าตัวอย่างที่นับถือศาสนาอิสลาม สำหรับปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจและสังคมพบว่า ตัวอย่างที่ประกอบอาชีพเกษตรกรมีความพึงพอใจในการแก้ไขปัญหามากที่สุด ในขณะที่ตัวอย่างที่ประกอบอาชีพค้าขายหรือทำธุรกิจส่วนตัวมีความพึงพอใจน้อยที่สุด ตัวอย่างที่มีตำแหน่งหน้าที่ทางสังคมเป็นผู้นำกลุ่มอาชีพ มีความพึงพอใจในการแก้ไขปัญหา มากที่สุด ในขณะที่ตัวอย่างที่เป็นผู้นำกลุ่มเยาวชนมีความพึงพอใจน้อยที่สุด นอกจากนี้พบว่า ตัวอย่างที่มีถิ่นกำเนิดในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีความพึงพอใจในการแก้ไขปัญหา มากกว่าตัวอย่างที่ย้ายมาจากพื้นที่อื่น และตัวอย่างที่พักอาศัยอยู่ในพื้นที่มาแล้วเป็นเวลานานมากกว่า 10 ปีขึ้นไป มีความพึงพอใจในการแก้ไขปัญหา มากกว่าตัวอย่างที่ย้ายเข้ามาอาศัยเป็นเวลาน้อยกว่า 10 ปี ผลการศึกษาดังกล่าวพิจารณาได้ว่า การที่ตัวอย่างเพศหญิงมีความพึงพอใจในการแก้ไขปัญหา มากกว่าเพศชาย อาจเป็นผลมาจากการได้รับประโยชน์จากมาตรการช่วยเหลือประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ความไม่สงบของภาครัฐ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง มาตรการเยียวยาด้วยการจ่ายเงินชดเชยให้แก่ผู้สูญเสียจากเหตุการณ์ต่างๆ ทั้งจากการกระทำของฝ่ายรัฐและฝ่ายผู้ก่อความไม่สงบ ซึ่งในความเห็นของผู้นำชุมชนที่นับถือศาสนาอิสลามบางคน มองว่าเป็นมาตรการที่ช่วยบรรเทาความเดือดร้อนและลดความไม่พึงพอใจของครอบครัวผู้สูญเสียได้อย่างมาก (สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล, 2556) เช่นเดียวกับผลการศึกษาที่พบว่า ตัวอย่างที่สำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษา ตัวอย่างที่ประกอบอาชีพเกษตรกร และตัวอย่างที่มีตำแหน่งหน้าที่ทางสังคมเป็นผู้นำกลุ่มอาชีพในชุมชน เป็นกลุ่มที่มีความพึงพอใจในการแก้ไขปัญหา มากที่สุด ก็อาจเป็นผลมาจากการได้รับประโยชน์จากโครงการพัฒนาต่างๆ ที่หน่วยงานภาครัฐดำเนินการในพื้นที่ เช่น การดำเนินโครงการ

“สามเหลี่ยม มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” ซึ่งเป็นโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ เนื่องจากการดำเนินโครงการลักษณะเช่นนี้ ผู้ได้รับประโยชน์ส่วนใหญ่ คือ ประชาชนระดับฐานรากหรือกลุ่มผู้มีรายได้น้อย ทำให้คนกลุ่มนี้มีโอกาสในการพัฒนาคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ให้ดีขึ้น สำหรับผลการศึกษาที่พบว่า ตัวอย่างที่นับถือศาสนาอิสลามมีความพึงพอใจในการแก้ไขปัญหา น้อยกว่าผู้ที่นับถือศาสนาพุทธ อาจเป็นผลมาจากการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่รัฐบางส่วนที่ขาดความเข้าใจในอัตลักษณ์ ขนบธรรมเนียม วัฒนธรรมของคนในพื้นที่ ทำให้ประชาชนที่นับถือศาสนาอิสลาม เกิดความรู้สึกล่าถอนได้รับการปฏิบัติอย่างไม่เป็นธรรม และนำไปสู่ความไม่พึงพอใจในการแก้ไขปัญหา ซึ่งจะเห็นได้ว่า ผลการศึกษาในประเด็นนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของนิภาพรณเจนสันติกุล (2556) บุญเอื้อ บุญฤทธิ์ (2556) Gary LaFree (2005) และ Aurel Croissant (2006) ที่พบว่า ปัญหาของการก่อความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีสาเหตุมาจากความแตกต่างทางด้านอัตลักษณ์ ความไม่เข้าใจทางด้านประวัติศาสตร์ การเมือง การปกครอง วัฒนธรรม ภาษา ศาสนา และการศึกษา ของเจ้าหน้าที่หน่วยงานภาครัฐที่มีต่อประชาชนในพื้นที่ สำหรับปัจจัยที่เกี่ยวกับการพักอาศัยอยู่ในพื้นที่ ซึ่งผลการศึกษาครั้งนี้พบว่า ตัวอย่างที่มีถิ่นกำเนิดในพื้นที่และตัวอย่างที่พักอาศัยอยู่ในพื้นที่มาเป็นระยะเวลา ยาวนานมากกว่า 10 ปีขึ้นไป มีความพึงพอใจในการแก้ไขปัญหา มากกว่าตัวอย่างที่ย้ายถิ่นมาจากพื้นที่อื่นและตัวอย่างที่พักอาศัยอยู่ในพื้นที่มาเป็นระยะเวลาไม่นาน ประเด็นนี้อาจเกี่ยวกับความเคยชินในการใช้ชีวิตประจำวัน ทำให้มีความสามารถในการปรับตัว เพื่อเตรียมรับสถานการณ์ความไม่สงบที่อาจเกิดขึ้นแตกต่างกัน ทั้งนี้ตัวอย่างที่มีถิ่นกำเนิดอยู่ในพื้นที่หรือพักอาศัยอยู่ในพื้นที่มาเป็นระยะเวลานาน จะมีความเคยชินกับการใช้ชีวิตประจำวัน อยู่ใกล้ชิดและสามารถปรับตัวเพื่อเตรียมรับสถานการณ์ความไม่สงบที่อาจเกิดขึ้น ดีกว่าตัวอย่างที่ย้ายถิ่นมาจากพื้นที่อื่นหรือพักอาศัยอยู่ในพื้นที่ได้ไม่นาน ดังนั้นความคาดหวังที่จะได้รับความช่วยเหลือเพื่อแก้ไขปัญหาจากภาครัฐของตัวอย่างกลุ่มนี้จึงมีน้อยกว่า ในทางกลับกันเมื่อความคาดหวังหรือความต้องการมีน้อยกว่า ความพึงพอใจในการแก้ไขปัญหาจึงมีมากกว่าตัวอย่างกลุ่มอื่น ซึ่งคาดหวังว่าภาครัฐควรจะต้องเข้ามามีบทบาทในการดูแลและแก้ไขปัญหา มากกว่านี้ ซึ่งผลการศึกษาในประเด็นดังกล่าวข้างต้นไม่พบว่ามีผลสอดคล้องกับผลการวิจัยเรื่องใด

อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาจากผลการวิจัย ทั้งงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสาเหตุและผลกระทบของการก่อความไม่สงบ และงานวิจัยที่เกี่ยวกับการสำรวจความพึงพอใจของประชาชน ต่อการแก้ไขปัญหาความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ จะเห็นได้ว่าการแก้ไขปัญหาความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือกันของทุกภาคส่วน ทั้งหน่วยงานภาครัฐและ

ประชาชนในพื้นที่ สถานการณ์ความไม่สงบที่เกิดขึ้น สอดคล้องอย่างยิ่งกับแนวคิดเรื่องสังคมพหุลักษณะหรือพหุสังคม (Plural Society) ที่มองว่าสังคมประกอบไปด้วยกลุ่มคนที่มีความแตกต่างหลากหลาย สามารถแบ่งย่อยออกได้เป็นทั้งกลุ่มภาษา กลุ่มชาติพันธุ์ กลุ่มศาสนา หรือกลุ่มเชื้อชาติต่างๆ ซึ่งคนแต่ละกลุ่มจะต้องให้ความเคารพ และยอมรับในความแตกต่างหลากหลายนั้น เมื่อใดที่คนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งเกิดความรู้สึกว่าไม่ได้รับการยอมรับในความเสมอภาค หรือได้รับการปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรมจากคนกลุ่มอื่น ความขัดแย้งในสังคมจะเกิดขึ้นตามมา อันเนื่องมาจากการที่คนกลุ่มนั้นต้องการเรียกร้องความเสมอภาคในสิทธิของตนเอง ดังเช่น ปัญหาการก่อความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งผลการวิจัยหลายเรื่องพบว่า สาเหตุส่วนหนึ่งเกิดจากความไม่เข้าใจ การไม่ยอมรับถึงความแตกต่างทางด้านอัตลักษณ์ ทำให้กลุ่มคนที่นับถือศาสนาอิสลาม ซึ่งเป็นคนกลุ่มย่อยในสังคมรู้สึกว่าการตนไม่ได้รับความเสมอภาคหรือการปฏิบัติที่เป็นธรรม จนนำไปสู่การต่อสู้โดยใช้ความรุนแรงเพื่อให้ได้สิ่งที่ตนต้องการ ดังนั้นการจะแก้ไขปัญหาความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ทุกฝ่ายไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานภาครัฐและประชาชนในพื้นที่เอง ควรให้ความเคารพและยอมรับในสิทธิระดับต่างๆ ของคนกลุ่มย่อยทุกกลุ่ม ทั้งสิทธิทางการเมืองการปกครอง สิทธิทางวัฒนธรรม ทั้งนี้แนวคิดพหุสังคมเชื่อว่า สมาชิกในสังคมสามารถอยู่ร่วมกันได้หากมีการเจรจาอย่างสันติ (มุลนิธิเล็ก-ประไพ, 2559)

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะตามกลุ่มภารกิจต่างๆ ดังต่อไปนี้

1. งานรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน หน่วยงานภาครัฐควรเพิ่มมาตรการในการรักษาความปลอดภัยให้กลุ่มคนที่มีความเสี่ยงสูง และไม่สามารถรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินได้ด้วยตนเอง เช่น กลุ่มพระสงฆ์และบุคลากรของวัด เนื่องจากวัดและพระสงฆ์เป็นสิ่งยึดเหนี่ยวทางจิตใจที่สำคัญของประชาชนที่นับถือศาสนาพุทธในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นศูนย์กลางการดำเนินกิจกรรมทั้งทางศาสนา และการพัฒนาชุมชนของชาวไทยพุทธในพื้นที่ และเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ชาวไทยพุทธยังคงพักอาศัยอยู่ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ต่อไป
2. งานอำนวยความสะดวกและเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบ หน่วยงานภาครัฐควรกำหนดมาตรการเยียวยาแก่กลุ่มผู้ประกอบอาชีพค้าขายหรือธุรกิจส่วนตัวในพื้นที่ด้วย นอกเหนือจากการเยียวยาแก่ประชาชนทั่วไปแล้ว เนื่องจากกลุ่มผู้ประกอบการถึงแม้จะไม่ได้ได้รับความสูญเสียจากการก่อความรุนแรงโดยตรง แต่ก็ได้รับผลกระทบทางอ้อมจากการที่มีรายได้ลดลง ซึ่งจากผล

การศึกษาค้นพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ประกอบอาชีพค้าขายหรือธุรกิจส่วนตัวมีความพึงพอใจในการแก้ไขปัญหาน้อยกว่าผู้ที่ประกอบอาชีพอื่น

3. งานสร้างความเข้าใจในและต่างประเทศและเรื่องสิทธิมนุษยชน หน่วยงานภาครัฐควรเพิ่มช่องทางและเครือข่ายในการสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้อย่างต่อเนื่อง รวมทั้งควรเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับหลักสิทธิมนุษยชน ทั้งฝ่ายเจ้าหน้าที่หน่วยงานภาครัฐและฝ่ายประชาชน เพื่อให้ทั้งสองฝ่ายเกิดความตระหนักและรับรู้ถึงหลักสิทธิมนุษยชนที่ควรยึดถือเป็นแนวทางในการปฏิบัติต่อกัน

4. งานการศึกษาศาสนาและศิลปวัฒนธรรม หน่วยงานภาครัฐควรสร้างโอกาสทางการศึกษาให้แก่กลุ่มวัยรุ่นและเยาวชนที่เป็นมุสลิม เพื่อให้มีความรู้ ทักษะ ที่เหมาะสมเพียงพอสำหรับการประกอบอาชีพ และสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ได้ เป็นการป้องกันมิให้มีการบิดเบือนข้อมูลข่าวสาร ซึ่งจะทำให้กลุ่มวัยรุ่นและเยาวชนที่เป็นมุสลิม ถูกชักจูงเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับการก่อความไม่สงบและปัญหาอาชญากรรม ซึ่งจากผลการศึกษาค้นพบว่า ตัวอย่างที่มีตำแหน่งเป็นผู้นำกลุ่มเยาวชน มีความพึงพอใจในการแก้ไขปัญหาน้อยกว่าผู้นำกลุ่มอื่นๆ

5. งานพัฒนาตามศักยภาพของพื้นที่และคุณภาพชีวิตประชาชน หน่วยงานภาครัฐควรให้การสนับสนุนกิจการวิสาหกิจชุมชนและอุตสาหกรรมที่สอดคล้องกับศักยภาพของท้องถิ่น เพื่อให้คนในชุมชนมีงานทำหรือมีรายได้เสริม และเป็นการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่

6. งานเพิ่มประสิทธิภาพภาครัฐและการขับเคลื่อนนโยบาย เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ควรได้รับการสนับสนุนอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ต่างๆ ที่จำเป็นสำหรับการปฏิบัติงาน รวมทั้งได้รับการเสริมสร้างทักษะที่จำเป็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานที่สอดคล้องกับหลักศาสนา ประเพณี และวัฒนธรรมของท้องถิ่น และควรเปิดโอกาสให้ประชาชนในพื้นที่ได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาด้านต่างๆ ของพื้นที่ให้มากขึ้น เพื่อเป็นการเสริมสร้างเครือข่ายในการพัฒนาชุมชน ลดปัญหาความหวาดระแวง ความไม่ไว้วางใจระหว่างประชาชนในพื้นที่กับเจ้าหน้าที่รัฐ

7. งานแสวงหาทางออกจากความขัดแย้งโดยสันติวิธี หน่วยงานภาครัฐควรเปิดโอกาสและสร้างบรรยากาศในการพูดคุยเพื่อสร้างความเข้าใจและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างประชาชนกับเจ้าหน้าที่รัฐในการแก้ไขปัญหา โดยเฉพาะการพูดคุยกับชาวไทยมุสลิมในพื้นที่ เนื่องจากผลการศึกษาค้นพบว่าชาวไทยมุสลิมมีความพึงพอใจในการแก้ไขปัญหาน้อยกว่าชาวไทยพุทธ

เอกสารอ้างอิง

- กัมปนาท นาดามัน และวรรณชนก จันทชุม. (2556). ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากเหตุการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่มีต่อประชาชนในพื้นที่ตำบลคลองใหม่ อำเภอยะรัง จังหวัดปัตตานี. *วารสารวิชาการ อัล-อิกมะฮู มหาวิทยาลัยอิสลามยะลา*. 3 (กรกฎาคม - ธันวาคม) : 23-36.
- นริศร เข้มขัน. (2549). ความพึงพอใจของประชาชนในพื้นที่ต่อบทบาทของทหารในการแก้ไขปัญหาความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ กรณีศึกษาเขตพื้นที่ อ.เมือง จ.ยะลา. *ภาคินพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขานโยบายสาธารณะ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต*.
- นิภาพรรณ เจนสันติกุล. (2556). สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ความเป็นสถาบันและการกระทำภายใต้ทฤษฎีโครงสร้างหน้าที่นิยม. *วารสารสุทธิปริทัศน์*. 27 (ตุลาคม - ธันวาคม) : 77-90.
- บายฮิยะ เจ๊ะเต๊ะ และชนิษฐา ชูสุข. (2558). เหตุการณ์ความไม่สงบที่ส่งต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของเทศบาลตำบลตันหยง อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี. ใน *เอกสารการประชุมหาตใหญ่วิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 6 26 มิถุนายน 2558 มหาวิทยาลัยหาดใหญ่*.
- บุญเอื้อ บุญฤทธิ์. (2556). การก่อความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้กับอัตลักษณ์ของคนในพื้นที่และพฤติกรรมของเจ้าหน้าที่รัฐ. *วารสารเกษมบัณฑิต*. 14 (กรกฎาคม - ธันวาคม) : 46-56.
- พินันท์ จารง, บุญทัน ดอกไธสง และวิมล หอมย้ง. (2558). ประสิทธิผลการนำสันติสุขกลับคืนสู่จังหวัดชายแดนภาคใต้. *สัททอง : วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*. 21 (กันยายน - ธันวาคม) : 160-169.
- มูลนิธิเล็ก-ประไพ วิริยะพันธ์. (2559). *บทความเรื่อง แนวคิดเรื่องพหุนิยมเบื้องต้น*. [Online]. เข้าถึงได้จาก: lek-propai.org/home/view.php?id2443.
- สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล. (2556). สถานการณ์รุนแรงไฟใต้ ปีที่ 10 เติมน้ำสุวิติ “เจรจา”. *คุณภาพคนไทย 2556*. กรุงเทพฯ : อมรินทร์พริ้นติ้ง แอนด์พับลิชชิ่ง.
- สมบุรณ์ บุญฤทธิ์. (2549). การศึกษาผลกระทบต่อการปฏิบัติศาสนกิจของพระภิกษุ สามเณร ในจังหวัดยะลา ปัตตานี และนราธิวาส จากเหตุการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้. *รายงานวิจัยโดยได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย*.
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ. (2558). *นโยบายความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ.2558 - 2564*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา.
- สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2558). *นโยบายรัฐบาลเกี่ยวกับจังหวัดชายแดนภาคใต้ ตั้งแต่ปี 2540-ปัจจุบัน*. [Online]. เข้าถึงได้จาก : <http://parliament.go.th/library>.
- สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง. (2561). *ระบบสถิติทางการทะเบียน*. [Online]. เข้าถึงได้จาก : stat.boradopa.go.th/stat/statnew/statTDD/views/showProvinceData/php.
- อภัยมณี ลียาชัย. (2556). ปัจจัยและผลกระทบของสถานการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่มีผลต่อธุรกิจโรงแรมขนาดเล็กในอำเภอเมือง จังหวัดยะลา. *วารสารบริหารธุรกิจศรีนครินทรวิโรฒ*. 4 (เมษายน - กันยายน) : 18-40.
- อภิรัฐ บุญศิริ. (2559). วิถีชีวิตของครอบครัวกับผลกระทบจากเหตุการณ์ความไม่สงบชายแดนใต้ : กรณีศึกษาเขตพื้นที่พัฒนาพิเศษเฉพาะกิจชายแดนใต้จังหวัดสงขลา ตั้งแต่ พ.ศ.2547-2551. *วารสารมนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ*. 11 (มกราคม - มิถุนายน 2559) : 237-254.
- อับดุลคอเล็ด เจะเต๊ะ. (2560). มุมมองของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่รัฐในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้. *วารสาร อัล อิกมะฮู*. 7 (มกราคม - มิถุนายน) : 15-24.
- อาฟิสสา สา และเอกรินทร์ ต่วนศิริ. (2553). สภาพการดำเนินชีวิตครอบครัวที่ประสบปัญหาความรุนแรงในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้และบริการทางสังคมสำหรับครอบครัว. ใน *เอกสารประกอบการประชุมวิชาการครอบครัวศึกษา ปี 2553 “ร่วมคิด ร่วมเรียนรู้ สู้วิกฤตครอบครัวไทย” 11 - 12 กุมภาพันธ์ 2553 ณ อาคารเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช*.
- Croissant, A. (2005). Unrest in South Thailand : Contours, Causes, and Consequences Since 2001. *Contemporary Southeast Asia*. 1(April) : 21-43.
- LaFree, G., et al. (2006). *Building a Global Terrorism Database*. [Online]. Available: <http://www.ncjrs.gov/pdffiles1/nij/grants/214260.pdf>.
- Yamane, Taro. (1973). *An Introductory Analysis*. New York : Harper and Row.